

Nr 252.

Av herr **Hult**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Kungl. Maj:ts proposition nr 266 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. innehåller den bestämmelsen, att dyrtidstillägg till änka skall utgå å pension eller understöd, som icke överstiger 80 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

I denna del är förslaget lika med det av riksdagen godkända förslaget i samma ämne 1919.

År 1917^a gällde däremot i förevarande avseende den bestämmelsen, att ett till 100 kronor fixerat belopp skulle utgå för år under den förutsättningen, att pensionsförmån och dyrtidstillägg tillhoppa icke översteg 600 kronor, och under år 1918 innehöll motsvarande bestämmelse, att dyrtidstillägg skulle utgå med 125 kronor jämte en tredjedel av pensionsförmånernas belopp, dock högst med tillhoppa 300 kronor per år samt jämlikt urtima riksdagens beslut för senare delen av år 1918 extra kristidstillägg med lika belopp som dyrtidstillägget för samma halvår, dock högst 150 kronor.

Genom statsmakternas beslut 1919 att dyrtidstillägg även åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst skulle utgå efter s. k. glidande skala torde meningen hava varit, å ena sidan, att för en del pensionärer, som enligt 1918 års bestämmelser i vissa fall uppnått oproportionerligt högt dyrtidstillägg, åstadkomma reglering, och å andra sidan att bereda pensionärer med lägre pension ett något högre dyrtidstillägg.

Det förefaller emellertid som om man vid frågående av principen om ett visst årligt minimibelopp i dyrtidstillägg förbisett den omständigheten, att i landet finnes någon grupp pensionärer med så små pensionsbelopp, att denna ändring i systemet blivit för dem snart sagt ödesdiger.

Sålunda finnes vid Strömsholm tio kvinnliga pensionärer i åldern 60—85 år, änkor efter stallbetjänter vid stuteriet, vilka under de närmast föregående åren åtnjutit i pension 58 kronor och för år 1920 70 kronor jämte ett boningsrum, men inga andra förmåner.

Enligt det kungl. förslaget skulle för dessa pensionärer dyrtidstillägget belöpa sig till 24 kronor 68 öre i kvartalet. Den sammanlagda inkomsten för ett kvartal skulle uppgå till 42 kronor 18 öre eller 14 kronor 6 öre i månaden.

Det lär vara överflödigt påpeka det verkligt bekymmersamma ekonomiska läge, dessa pensionärer befinna sig uti.

Huruvida staten har flere grupper pensionärer, som åtnjuta med de nämnda jämförliga belopp, är mig icke bekant, men jag vill för statens egen värdighets skull tro, att så icke är fallet.

Visserligen vore väl närmaste utvägen till avhjälpande av förenämnda pensionärers nöd att höja pensionsbeloppet, varigenom också större dyrtidstillägg bleve en följd, men då detta i förevarande sammanhang icke kan ifrågasättas och då i varje fall det dyrtidstillägg, som enligt riksdagens i annat sammanhang uttalade mening minst erfordras till täckande av kristidens verkningar, icke genom höjning av pensionsbeloppet kan för närvarande påräknas, torde ett återgående till fastställande av ett visst minimibelopp för dyrtidstillägget vara förenligt med billighet och rättvisa. Till vilken summa detta bör sättas, är däremot en fråga varom olika meningar kunna råda.

Det synes emellertid mig som om ett fastställande av minimibeloppet till exempelvis 75 kronor för kvartal eller 300 kronor för år vore rimligt och skäligt med hänsyn till härav härflytande resultat. De ifrågavarande änkorna skulle härigenom komma upp i en årsinkomst av omkring 400 kronor. Förmånen av ett dylikt stadgande skulle också komma endast de pensionärer till del, som stanna under ett pensionsbelopp av omkring 212 kronor, och att samtliga dessa pensionärer äro i verkligt behov av det av mig ifrågasatta dyrtidstillägget, lär väl ingen hysa minsta tvivel om.

Rörande sättet för infogande i kungörelsen av den bestämmelse, som erfordras för tillgodoseende av det syfte, jag härövan berört, skall jag icke tillåta mig närmare ingå på. Det synes mig emellertid som om ändamålet kunde vinnas genom ett tillägg till § 3 första stycket av ungefär följande innehåll: dock icke i något fall med mindre belopp än 75 kronor för kvartal.

Den närmare formuleringen av ett eventuellt stadgande torde lämpligen bäst ombesörjas av det vederbörande utskott, som kommer att behandla ärendet, vilket väl även torde hava största möjlighet att beräkna det belopp, varmed det av Kungl. Maj:t begärda förslagsanslaget för ändamålet kan behöva utökas vid bifall till denna min framställning.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa,

1:o) att riksdagen ville besluta vidtaga den ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 266 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl., att dyrtidstillägg till pensionsberättigad änka icke i något fall må utgå med lägre belopp än 75 kronor för kvartal, samt

2:o) att bevilja den ökning av det i propositionen begärda förslagsanslaget, 4,000,000 kronor, som vid ett bifall till under mom. 1 framställda yrkande kan befinnas erforderligt.

Stockholm den 24 mars 1920.

Adam Hult.
